

N:o 38.

Ank. till Riksd. kansli den 4 mars 1898, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående borttagande eller nedsättning af de för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker utgående, för skogsförvaltningens lönestat beräknade utsyningsafgifter.

(I. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 160) har herr *L. Dahlstedt* föreslagit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke de på grund af kongl. brefvet den 26 maj 1882 för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker utgående, för skogsförvaltningens lönestat beräknade utsyningsafgifter måtte kunna antingen helt och hållet borttagas eller ock väsentligen nedsättas.

Hvad först beträffar motionärens alternativt framlagda förslag i fråga om *borttagande* af ifrågavarande utsyningsafgifter, får utskottet meddela:

att de äldre författningar, som innehålla bestämmelser rörande villkoren för lappmarkernas bebyggande och uppodlande, icke tillförsäkrat dem, som i sådant ändamål nedsatt sig derstädes, någon rätt att använda skogen annorledes än till husbehof, men att på senare tider vissa rättigheter derutöfver blifvit dessa bebyggare tillagda;

att sålunda genom kongl. brefvet den 6 maj 1830 stadgats, att skattehemmans egare samt kronohemmans- och nybyggesåbor, som ej bekommit bestämde områden, vore oförhindrade att utan syn och särskild afgift å angränsande kronomark till tjärubräkning afhemta stubbar, rötter och vindfällen;

att sedermera genom särskilda kongl. bref den 14 april 1844 och den 24 november 1857 förordnats, att vederbörande länsstyrelser skulle ega

på ansökning och efter syn medgifva skattehemmansegare samt kronohemmans- och nybyggesåbor att till afsalu afverka timmer, därför emellertid viss afgift eller s. k. stubbören skulle erläggas;

att sedermera hemmansegare och nybyggesåbor genom kongl. utsyningsförordningen den 21 december 1865 tillerkänts uteslutande utsyningsrätt inom visst område af angränsande oafvittrad kronomark, i samband hvarmed de, mot befrielse från erläggande af stubbören eller deremot svarande afgifter till kronan, ålades att sjelfva gälda synekostnaden enligt grunder, som af Kongl. Maj:t skulle bestämmas;

att i kongl. stadgan om afvittring i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker den 30 maj 1873 blifvit i enlighet med Riksdagens beslut föreskrifvet, att hemmansegare derstädes, äfven sedan bestämda områden tilldelats dem genom afvittring, skulle endast efter utsyning, därför kostnaden skulle af utsynings sökanden gäldas, ega använda skogen till afsalu; samt

att slutligen i kongl. förordningen den 26 januari 1894, angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket, inrymts närmare föreskrifter om den uteslutande rätt till utsyning, som i nämnda med flera län tillkommer kronohemmans och nybyggesåbor å de områden, hvilka blifvit åt dem genom afvittring bestämda och afrösade.

Häraf framgår otvetydigt, att jordegarne i lappmarken icke ega fri dispositionsrätt till skogen, utan endast afverkningsrätt under förenämnda vilkor; och torde sålunda det af motionären å deras vägnar framförda anspråk på befrielse från att bekosta den utsyning, som nu eger rum, innan skogen får till afsalu anlitas, sakna allt berättigande.

Men äfven ur billighetens synpunkt torde motionärens förslag i denna del sakna fog. Ty oafsedt, att hemmansegarne i lappmarkerna, der enligt gällande skattläggningsmetod den 30 maj 1873 och kongl. kungörelsen samma dag kronotonde ej åsättes och hemmansrättan endast utgör 6 kronor 4 öre för helt mantal, äro synnerligen lågt beskattade i jemförelse med jordegare i öfriga riket, torde böra beaktas, att, såsom ofvan visats, dessa hemmansegare tilldelats rätten att erhålla virke utöfver husbehovvet utan någon särskild ersättning endast mot skyldighet att bekosta tillsynen öfver skogshushållningen inom de områden, som vid afvittringen blifvit dem tilldelade.

Om än, såsom af motionären uppgifves, priset å timmer kan i lappmarkens fjellbygder nedgå ända till 40 å 50 öre per träd, torde det dock i allmänhet belöpa sig till 1 å 2 kronor för träd; och i allt fall visar den af motionären åberopade betydliga stigningen i de efter antalet träd beräknade utsyningsafgifterna i förenämnda trakter, att

afverkningen derstädes betydligt ökats och att deraf inflytande inkomster betydligt stegrats.

På grund häraf anser sig utskottet ingalunda kunna tillstyrka motionärens förslag om borttagande af ifrågavarande utsyningsafgifter, hvilka, såsom hvad ofvan anförts torde utvisa, icke kunna, på sätt motionären förmenar, få namn af »beskattning» och allra minst en »orättvis» sådan.

Hvad härefter beträffar motionärens förslag i fråga om *nedsättning* i de på grund af kongl. brefvet den 26 maj 1882 för Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker utgående utsyningsafgifter, har utskottet velat meddela, att, enligt hvad motionären jemväl anført, genom nämnda bref visserligen bestämts, att synekostnaden skall i dessa lappmarker utgå med tio öre för hvarje utsynadt bjelk- eller sågtimmerträd, som vid brösthöjd håller minst 30 centimeter i genomskärning, och med fem öre för sådant träd, som vid samma höjd har mindre genomskärning, under iakttagande, att, derest det utsynade trädantalet öfverstiger 1,000, endast beräknas hälften af nyssberörda ersättning, men att i Kongl. Maj:ts af motionären antagligen förbisedda skrifvelse den 29 november 1889, intagen i Svensk författningssamling för samma år under n:o 68, stadgats, att den sålunda bestämda ersättningen skall för utsyning å skogar, belägna ofvanför den i Vesterbottens och Norrbottens läns lappmarker bestämda odlings- eller fjellgränsen, endast utgå med hälften — eller just hvad motionären med sitt förslag i denna del synes hafva åsyftat.

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt och under åberopande af att den af Kongl. Maj:t den 16 oktober 1896 tillsatta komitén för framläggande af utredning och förslag till hvad med afseende å lagstiftningen för de enskilda skogarne kan vara att vidtaga utan tvifvel äfven kommer att egna sin uppmärksamhet åt nu berörda ämne, får utskottet hemställa,

att herr Dahlstedts förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 mars 1898.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.